

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

לו. עין משפט

ר מוצה

כ א מ"י פ"ט מהלכות
 עומדת נדעה חלב א'
 בא ב ג מ"י פ"ט מהל'
 חובל ומקל חלב ד'
 בב ד מ"י פ"ט מהל'
 פסול המוקדשין
 הלכ' ו ופ"ט מהל' שגגות
 הלכ' ז'
 גה ה מ"י פ"ט מהל'
 שגגות הלכ' ח
 [ופסק שחור ונדחה פ"ט
 נדרים]:
 כד ו מ"י פ"ט מהל'
 קרבן פסח הלכ' ח
 וע"ש:

מסיב רב שימי בר אבא אס היי כהן זורק עליו דם הטאמו ואשמו. איכא מאן דאמר דמדלואתיב רב שימי בר אבא דמכרימיה ולא ארזיב אומתיב ש"מ דלא גרס במתמיחין טהרות ואשמות. וזי מנא לא ארזיב דהאי דלא אומתיב ליה מממני' משום דכיון דמנא להו נבדי קימי

וזין ממילא מוכה דטהרות ואשמות דמזרע קאמר אכל מתינתא דמי סממא זורק דם טהרות ואשמו משמע ליה דבכל טהרות קאמר ואפי' הכי שני ליה דדם טהרות ואשמו של מזרע קאמר: סנ כהניס שפגול כמקדש וכו' א"ר א"ר שמוי דמיא נינהו היינו שפגול פגול. דרמנא שיניהו שמוי לכל מיני: אלא א"ר שמוי דין ניכסו אמאי פגול פגול. שוגג הוא [דקשה] ליה בשלמא כחוד נהי דשלומי דין נינהו פיגולן פיגול דכיון שפגול כחוד אינו עושה שלחמו אלא ארעמא דנפשיה קעביד וק"ל כ"כ דחולין [דף מ]. דלדס אורז דכר שאינו שלו על ידי מעשה אכל כשוגג אי שמוי דין נינהו אמאי פיגולן פיגול דא כיון דשגגה הוא לאו ארעמא דנפשיה קעביד שמתכין הוא לעשות שלחמו ולימא שליט שימך לתקוני ולא לעומי. ודחי' שאני גבי פגול דלמך קרע וכו' הלך כעין קאמא לא אפישיעא ומיהו נהי דהכא לא אפישיעא לה מההיא דפ"ק דקידושין מוכה דשלומי שאמי נינהו וכמו שכתבתי למעלה: גופא א"ר יוחנן הכל לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו:

אדם סביא קרבן על בניו כשהן קטנים וכו' אמר רבי ירמיה שה לבי' לאו דאורייתא הוא. ונלמך דקטנים אינם לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו:

אדם סביא קרבן על בניו כשהן קטנים וכו' אמר רבי ירמיה שה לבי' לאו דאורייתא הוא. ונלמך דקטנים אינם לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו:

אדם סביא קרבן על בניו כשהן קטנים וכו' אמר רבי ירמיה שה לבי' לאו דאורייתא הוא. ונלמך דקטנים אינם לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו:

אדם סביא קרבן על בניו כשהן קטנים וכו' אמר רבי ירמיה שה לבי' לאו דאורייתא הוא. ונלמך דקטנים אינם לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו:

אס היי כהן. המדיר: יורוק עליו דם הטאמו ודס אשמו. קתיי סתם דמשמע כל טהרות ואשמות ואע"ג דלא מחסרי כפרה נינהו: לא לעולם שלוחי דין נינהו ומאי דם טהמא דם אשמו דקמי טהמא של מזרע כו' דהיינו ממוסרי כפרה וכו' והיי' לגדול: מודין סיבין.

לשל קרבן לבעלים: לתקוני שויסך. שליט ולא לעומי: אמרי. לעולם לא יתשב לו. פיגול יהיה מכל מקום: אלא מעשה. יביא אדם אפי' טהמא חלב על הכירו שכן מביא קרבן על אשמו שוטה דמשמע כל קרבנות שהיא חייבת אפי' אם אכלה חלב: ומתקן (ו) רבי יוחנן אשמו שוטה סידי דמי. שמהא מחייבת קרבן אי דלכנה כו': פסול. הקרבן דהואיל ונדחה כשנשתמית דלאו כה קרבן היא דכמה הסם נמי גבי אשה הואיל ונדחת בשעת אכילה נדחת מהכל ואין אדם מביא קרבן חלב על אשמו שוטה. וליכא למירמא מהכל וכו' קאמינא דלר' יהודה הא דמביא קרבן על אשמו שוטה כגון זבה או יולדת לא מזרעת: וקמי' מו יביא אדם כו'. אלמא אמר ר' אלעזר הפריש פסח על הכירו שלא מדעתו כו': אמר רבי ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל נדמתו הקטנים: לאו דאורייתא הוא. (ו) להכי הפריש פסח על הכירו לא עשה ולא כלום: ומאי. דלאו דאורייתא הוא מדמתן וכו': ואי אמרם שה לבי' אבות. דלדס שומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

אלא מעשה יביא אדם פסח על הכירו א"ר ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

אלא מעשה יביא אדם פסח על הכירו א"ר ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

אלא מעשה יביא אדם פסח על הכירו א"ר ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

(א) גיטין נג. נד: מנחת
 (ב) ט"ז וט"ז ע"ה כ' ק
 אמת מנחתו מנח.
 (ג) [קדושין מב: טז:].
 (ד) וזמתי י: כרמות ז.
 סנהדרין מז. [הוריות יא:].
 (ה) [פסחים פט: גיטין סה:].
 (ו) פסחים פט: גיטין סה:.
 (ז) [גי' לחמ'].

תורה אור השלם
 1. זאת תהיה תורת
 המצוה ביום שיקראו
 והוא אל בהקרא
 ויקרא י' ד
 2. ואם האביל יאכל
 במשך זבח שקליו ביום
 השלישי לא ירצה
 המוקדש אתו לא יחשב
 לו פטל יהיה והקפס
 דאכלה ממנו שגרה
 תשא: ויקרא ז' ז
 3. דבר אל כל עדת
 ישראל לאמר בעשר
 לחודש הזה ויקחו לכם
 איש שה לבית אבט שה
 פסח י' ב

פירוש הרא"ש

במחוסרי כפרה אכל
 כרימא היה ספקא דעמך
 דלדירי בכל טהרות
 ואשמות: הריב"ם שפלי.
 אשמו שחט מהלך
 בערות לזולת או להקריב
 חוץ למט' או חוץ
 למקומו ומי על השוגגין
 פטורים אלא שפגול
 פגול אלמא דהיינו פגול
 נגזר מדאורייתא אלא
 מתמי' המל' דהיינו שפגול
 דרנן: או אפריש בשלמא
 שדורו רשמי' נינהו היינו
 דקרינ' שפגול פגול. הכי
 הקריטת המורה קרבן
 מרבות בעלים ומתן לרבין
 מלמ' בעין דעת בעלים:
 אבאי פגולן פגול. הא אין
 חסם אפסר דבר שאינו שלו
 וחי משום דשחט שליט
 ליתא לתקוני שדמתן כו':
 מהקריב וז"ל לא יחשב לו
 פ"ט. והיינו כהניס (דף
 טז): קרי ביה לא יחשב
 אלמא מחשבה התקריב
 היא מחשבה לנטול לע"ג
 דלא דריש: הוא: אלא
 פטורה יביא אדם טהמא
 חלב על הכירו. דכיון
 דלמך אפסר משאי אפסר
 א"ר ירמיה שה לבי' אבות
 לילך יביא טהמא חלב על
 הכירו ומשני בעל אשמו
 שוטה דמי אפסר להביא
 טהמא חלב על הכירו דלא כר
 דעת היא לאו לאחיי
 טהמא היא דלך שיקח
 מהפריש קרבן והשחטה
 נפסק הקרבן ואין כעבל
 מקריב עליה אלא כשהיא
 מחוסרת כפרה להחיה
 נקדשתי: שכן אדם סביא
 על בניו כשהן קטנים.

אלא מעשה יביא אדם פסח על הכירו א"ר ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

אלא מעשה יביא אדם פסח על הכירו א"ר ירמיה שה לבי' אבות. דמשמע אדם מביא פסח ושומט על בניו ועל הקטנים דאורייתא: על בישרא קאי ומוכי לכו. כלומר היאך יכול זה לזכות את אחיו מאחר ששחט והא סנן (פסחים פט). נמנין ומנשין ידירי עדין שישחט אלא אומני להו לאחר שחטיה לאו דאורייתא והן משנה משמע דכבדנו קטנים מיירי: אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאכזוהין למירמא הכירי שומט את הפסח על מי שיעלה מכס לירושלים כדי לזרזן במצות: פסח נמי פלי. כדי לזרזן קאמר מדקאמר בניס שפליס ולא קאמר וביניס לא ילאו ידי חובתן מכלל דלא מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר: כיון

מוסף רש"י

ראשון ראשו ורובו לאחר שחטיו. וכה בחלקו. דלמדין י' כריה דנשעת שחטיה היה זה ראוי לכן ושחט פסח זה עליו. ומוכה את אחיו עמו. למט' מתקין [גיטין כה:]. כדי לזרזן במצות. לזכות המנהל את סולן עליו משעת שחטיו. והא דקאמר על מי שיעלה ראשון. לזכותו אשמו. לזכות נדחה אשמו ולא לזכותו ולא לזכותו אשמו. וזו מן קאמר. שחטו כל אחד לזכות ראשון יהיה הוא ראש לזכותו שחט על ידי וכן כהניס [פסחים עה:]. תניא מן הכי. דלמדין ורבות קטי [פסחים עה:] דלא מתקין אלא לזכותו ומיכר לזכותו אשמו. וביניס שפליס. ולא קמי ומתא' נטת זמית כפסח וביניס לאו זכו [פסחים עה:].

הגהות הב"ח

(א) גבי מה לית אבות
 דלדירמא על בישרא קאי
 ומזכ. ר"ב וי"ע דהיי
 גיטין פ' כל כונן דף כ"ה
 מוקמינן ליה משום קרימא
 ו' דלדירי שגכר אולמא
 עליהם משקרי' אולמא
 לעולם דלדירמא איה ז"ע
 מלחיי קרימא ו' בתוס'
 דפסחים דף פ"ט ד"ה
 אלא: (ב) (ג) ד"ה ומתקין
 אשמו שוטה לר' יוחנן
 היי דמי: (ד) ד"ה לאו
 דלדירמא ולהבי':

גליון הש"ס

גבי שכן אדם סביא א"ר
 אשמו שוטה ב"ר. קשה
 ל' הא מה דלמדין קאי
 גבי יולדת שכן מלמ' על
 אשמו כ"ר היי כיון
 דהיינו קרבן דלדס על
 בעלה מוקמי' לר' דלמך
 מוכה היולדת לר' אשמו
 שוטה וממני' הירין שס'
 אכל ככלל גבי כהן מוכה
 ליתא כרימא ונדחת אין
 מביא על אשמו שוטה כיון
 דלמך דעת וולמ"ג:

תוספות

אם היה בין
 טהרות ואשמות
 ליה דמירי כהמטא חלב
 ודס אלמא שליט דרמנא
 נינהו וכו' דמלי אומתיב
 מממני' טהרות ואשמות:
 אבאי פיטורו פיגול אהמ
 לתקוני שדמתן ולא
 לעומי: אלאמ' אב"ר
 אדקור הש"ס השמא
 חלב וכו'. מימא מדרי
 יוחנן גופיה מוקדש הכל
 לריבין דעת וי"ע וי"ל
 דמתקין למירמ דר' יוחנן
 מיירי ככה המקריב שרץ
 דעת בעלים: שוטה לאו
 בת קרבן היא. והא דלמך
 לעיל זמא שוטה היולדת
 בין פיקחת בין שוטה מיהו
 איהו לא מני מימני: יביא
 אדם פסח על הכירו שכן
 לזכות דקטנים אינם לריבין
 דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומימיה לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שגמלאת מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלא מעשה יביא אדם טהמא חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהמא חלב קאמר אלא קרבן יולדת דטהמא חלב אי אפסר דיכיר דמי וכו' וכיון שאי פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהם מדעמו: